

UVODNE NAPOMENE

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavnickog doma održanoj 30. novembra 2001. godine i na sjednici Doma naroda održanoj 5. oktobra 2001. godine usvojila je Zakon o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 32/2001, od 28. decembra 2001. Godine, u daljem tekstu: Zakon).

Ovaj Zakon je maticni (osnovni) propis za osnivanje, registraciju i rad udruženja, uključujući i poslovne asocijacije, koja žele da djeluju na citavoj teritoriji Bosne i Hercegovine (BiH). Stupio je na pravnu snagu 05. januara 2002. godine, od kada se i primjenjuje. Prije donošenja ovog Zakona na državnom nivou nije bilo odgovarajućeg propisa iz ove oblasti. Treba znati da se za određena poslovna udruženja, posebno za tzv. profesionalne asocijacije, pored ovog Zakona primjenjuju i posebni propisi za odnosnu oblast.

Ustav BiH izricito garantuje "...slobodu udruživanja sa drugima" (tacka I, stav 3. clana II Ustava BiH). Najvažniji pravni instrument koji garantuje slobodu udruživanja u BiH jeste cl. 11. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Evropska Konvencija), koja je integralni dio pravnog poretku BiH i prema izricitoj odredbi Ustava BiH (cl. II ta~ka 2. Ustava BiH) ima jaku pravnu snagu u odnosu na nekonzistentne domace zakone. Evropska Konvencija se direktno primjenjuje u BiH i ne podliježe ratifikaciji. Neposrednu primjenu Evropske konvencije u BiH institucionalno obezbjeđuju Komisija za ljudska prava BiH i Ustavni sud BiH, koji djeluju na državnom nivou, a putem apelacione nadleznosti obezbjeđuju jedinstvenu primjenu zakona na citavoj teritoriji BiH. Komisija za ljudska prava BiH djeluje preko Ombudsmena BiH i Doma za ljudska prava BiH koji je pravosudni organ i koji, zajedno sa Ustavnim sudom BiH, podržava sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu (strazburska praksa).

Publikacija uključuje nekoliko elementarnih stavova Evropskog suda. Sudska praksa ove ustanove potvrđuje da sloboda udruživanja daje pravo članovima poslovnih asocijacija na takva udruženja koja su u stanju da služe njihovim interesima. Ovo podrazumijeva da vlast mora dovoljno uvažavati poslovna udruženja kako bi ona mogla braniti interes svojih članova. Zato nacionalni zakoni udruženjima moraju dati mogućnost sticanja statusa pravnog lica, što predmetni zakon i obezbjeduje, kako bi ona bila legitimisana da efikasno zastupaju interes svojih članova. Otuda su i poslovna udruženja aktivno legitimisana u smislu cl. 25. Evropske konvencije, u slučajevima kada su navodno oštećena kršenjem jednog od njihovih prava ili prava sopstvenih članova koje ona moraju štititi.